VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2023/1032

z 25. mája 2023,

ktorým sa stanovujú opatrenia na zabránenie zavlečeniu tobomavírusu napádajúceho rajčiaky (*Tomato brown rugose fruit virus* – ToBRFV) na územie Únie a jeho šíreniu na tomto území a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2020/1191

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES ([1]), a najmä na jeho článok 30 ods. 1,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách) ([2]), a najmä na jeho článok 22 ods. 3 a článok 52,

keďže:

(1) Tobomavírus napádajúci rajčiaky (*Tomato brown rugose fruit virus*, ToBRFV, ďalej len „špecifikovaný škodca“) nie je v súčasnosti vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/2072 ([3]) uvedený v zozname karanténnych škodcov Únie ani v zozname regulovaných nekaranténnych škodcov Únie. Spĺňa však kritériá stanovené v oddiele 3 pododdiele 2 prílohy I k nariadeniu (EÚ) 2016/2031 na predbežné vyhodnotenie s cieľom identifikovať škodcov, ktorí dočasne spĺňajú podmienky označenia za karanténneho škodcu Únie a vyžadujú si dočasné opatrenia, ako sa uvádza v článku 30 ods. 1 uvedeného nariadenia.

(2) Vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2020/1191 ([4]) sa stanovujú opatrenia na zabránenie zavlečeniu špecifikovaného škodcu do Únie a jeho šíreniu v Únii. Obdobie uplatňovania uvedeného nariadenia sa skončí 31. mája 2023.

(3) Po prijatí vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1191 boli zhromaždené novšie vedecké informácie o šírení špecifikovaného škodcu a o testovacích metódach a audity vykonané útvarmi Komisie poskytli spätnú väzbu o vykonávaní príslušných ustanovení a o ich vplyve na ochranu pred šírením tejto choroby. To odôvodňuje potrebu prijať nový akt s podrobnejšími opatreniami, ako sú opatrenia stanovené v uvedenom nariadení.

(4) V záujme zabezpečenia čo najproaktívnejšieho prístupu v súvislosti s rastlinolekárskou ochranou by sa mali stanoviť opatrenia pre situácie, keď má ktorákoľvek osoba na území Únie podozrenie na výskyt špecifikovaného škodcu alebo takýto výskyt zistí, ako aj opatrenia týkajúce sa následného oznámenia tohto výskytu príslušnému orgánu a krokov, ktoré má tento orgán podniknúť.

([1]) Ú. v. EÚ L 317, 23.11.2016, s. 4.
([2]) Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1.
([3]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2072 z 28. novembra 2019, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019 (Ú. v. EÚ L 319, 10.12.2019, s. 1).
([4]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1191 z 11. augusta 2020, ktorým sa stanovujú opatrenia na zabránenie zavlečeniu tobomavírusu napádajúceho rajčiaky (*Tomato brown rugose fruit virus* – ToBRFV) a jeho rozšíreniu v Únii a ktorým sa zrušuje vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2019/1615 (Ú. v. EÚ L 262, 12.8.2020, s. 6).

(5) Ak sa na území členského štátu úradne potvrdí výskyt špecifikovaného škodcu, príslušný orgán daného členského štátu by mal zriadiť vymedzenú oblasť, aby sa zabezpečila eradikácia tohto škodcu a zabránilo sa jeho rozšíreniu do zvyšných častí územia Únie. V záujme zabezpečenia čo najvhodnejšieho a najproporčnejšieho prístupu by sa mali prijať rôzne pravidlá týkajúce sa zriadenia vymedzenej oblasti v prípade, že sa výskyt špecifikovaného škodcu potvrdí vo výrobných prevádzkach s fyzickou ochranou, a to z dôvodu zníženého rastlinolekárskeho rizika vyplývajúceho z tejto ochrany.

(6) V záujme zabezpečenia proaktívnejšieho prístupu k ochrane územia Únie pred špecifikovaným škodcom by členské štáty mali vykonávať každoročné prieskumy výskytu špecifikovaného škodcu na svojom území.

(7) Mali by sa zaviesť pravidlá týkajúce sa premiestňovania semien druhu *Solanum lycopersicum* L. a jeho hybridov a semien druhov patriacich k rodu *Capsicum* spp. (ďalej len „špecifikované semená“), ako aj semien rastlín na výsadbu iných, ako sú špecifikované semená, druhu *Solanum lycopersicum* L. a ich hybridov a semien patriacich k rodu *Capsicum* spp. (ďalej len „špecifikované rastliny na výsadbu“) v rámci Únie, pretože uvedené semená a rastliny na výsadbu sú tie, u ktorých je najpravdepodobnejšie, že sa na nich špecifikovaný škodca vyskytuje a že ho rozširujú.

(8) Uvedené pravidlá by mali podľa potreby, vzhľadom na typ rastliny a jej produkciu, zahŕňať neprítomnosť škodcov vo výrobnej prevádzke, vizuálnu prehliadku, odber vzoriek a testovanie, vhodnú manipuláciu s dávkami a opatrenia týkajúce sa materských rastlín. Takýto prístup je potrebný, aby bolo možné prispôsobiť sa technickým aspektom každého prípadu produkcie a premiestňovania špecifikovaných semien a špecifikovaných rastlín.

(9) Podrobiť odberu vzoriek a testovaniu príslušným orgánom s cieľom zistiť prítomnosť špecifikovaného škodcu by sa mali najmä všetky dávky špecifikovaných semien. Uvedené špecifikované semená by mal pred ďalším spracovaním otestovať aj príslušný orgán, resp. profesionálny prevádzkovateľ a na základe týchto testov potvrdiť neprítomnosť špecifikovaného škodcu. Je to potrebné na ochranu územia Únie pred špecifikovaným škodcom, keďže špecifikované semená sú vstupným materiálom na produkciu všetkých príslušných rastlín.

(10) S cieľom chrániť územie Únie pred špecifikovaným škodcom by sa mali stanoviť požiadavky na vstup špecifikovaných semien a špecifikovaných rastlín na výsadbu z tretích krajín do Únie. Tieto požiadavky by mali byť podobné požiadavkám týkajúcim sa premiestňovania špecifikovaných semien a špecifikovaných rastlín na výsadbu v rámci Únie, aby sa zabezpečil nediskriminačný prístup.

(11) Je vhodné z uvedených požiadaviek vyňať špecifikované semená a špecifikované rastliny patriace k odrodám, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné, pretože príslušné rastlinolekárske riziko je v prípade týchto rastlín znížené na prijateľnú úroveň. Členské štáty by mali Komisii a ostatným členským štátom oznámiť zoznam týchto rezistentných odrôd, ktorý sa pravidelne aktualizuje.

(12) V záujme zabezpečenia účinných úradných kontrol proti vstupu špecifikovaného škodcu do Únie by mal príslušný orgán na hraničných kontrolných staniciach prvého príchodu do Únie alebo na kontrolnom mieste, ako sa uvádza v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2019/2123 ([5]), odobrať a otestovať vzorky najmenej z 20 % zásielok špecifikovaných semien a špecifikovaných rastlín na výsadbu. Pri zásielkach špecifikovaných semien a špecifikovaných rastlín na výsadbu pochádzajúcich z Izraela a Číny by uvedená miera odberu vzoriek a testovania mala byť v prípade Izraela 50 % a v prípade Číny 100 %, a to z dôvodu vyššieho počtu zachytení špecifikovaného škodcu v komoditách pochádzajúcich z týchto tretích krajín.

(13) Aby sa tretím krajinám, príslušným orgánom a profesionálnym prevádzkovateľom poskytol dostatočný čas na prispôsobenie sa ustanoveniam tohto nariadenia, malo by sa uplatňovať od 1. septembra 2023. Z tohto dôvodu a s cieľom zabrániť akýmkoľvek právnym medzerám by sa termín ukončenia uplatňovania vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1191 mal posunúť z 31. mája 2023 na 31. augusta 2023.

([5]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2123 z 10. októbra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o pravidlá, v ktorých prípadoch a za akých podmienok sa môžu vykonávať identifikačné a fyzické kontroly určitého tovaru na kontrolných miestach, ako aj dokladové kontroly vo vzdialenosti od hraničnej kontrolnej stanice (Ú. v. EÚ L 321, 12.12.2019, s. 64).

(14) Celkové hodnotenie špecifikovaného škodcu stále prebieha s cieľom určiť jeho riziko pre územie Únie. Preto by sa toto nariadenie malo uplatňovať do 31. decembra 2024, aby sa dovtedy poskytol čas na dokončenie hodnotenia.

(15) S cieľom rýchlo reagovať na rastlinolekárske riziko špecifikovaného škodcu by sa pravidlá tohto nariadenia mali začať uplatňovať čo najskôr. Toto nariadenie by preto malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení.

(16) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Stáleho výboru pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovujú opatrenia na zabránenie zavlečeniu tobomavírusu napádajúceho rajčiaky (*Tomato brown rugose fruit virus* – ToBRFV) na územie Únie a jeho šíreniu na tomto území.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

a) „špecifikovaný škodca“ je tobomavírus napádajúci rajčiaky (*Tomato brown rugose fruit virus* – ToBRFV);

b) „špecifikované rastliny“ sú rastliny druhu *Solanum lycopersicum* L. a ich hybridy a druhov patriacich k rodu *Capsicum* spp. iné ako špecifikované semená a špecifikované plody;

c) „špecifikované rastliny na výsadbu“ sú rastliny na výsadbu druhu *Solanum lycopersicum* L. a ich hybridy a druhov patriacich k rodu *Capsicum* spp. iné ako špecifikované semená;

d) „špecifikované semená“ sú semená druhu *Solanum lycopersicum* L. a ich hybridy a druhov patriacich k rodu *Capsicum* spp.;

e) „špecifikované plody“ sú plody druhu *Solanum lycopersicum* L. a ich hybridy a druhov patriacich k rodu *Capsicum* spp.

Článok 3

Zákazy týkajúce sa špecifikovaného škodcu

Špecifikovaný škodca sa nesmie zavliecť na územie Únie, ani sa nesmie v rámci neho premiestňovať, držať, rozmnožovať či uvoľňovať.

Článok 4

Opatrenia v prípade podozrenia na výskyt alebo zistenia výskytu špecifikovaného škodcu

1. Každá osoba na území Únie, ktorá má podozrenie na výskyt špecifikovaného škodcu alebo jeho výskyt zistí, o tom bezodkladne informuje príslušný orgán a poskytne mu všetky relevantné informácie týkajúce sa výskytu daného škodcu alebo podozrenia na jeho výskyt.

2. Po doručení takýchto informácií príslušný orgán:

a) okamžite zaznamená poskytnuté informácie;

b) prijme všetky opatrenia potrebné na potvrdenie alebo vyvrátenie výskytu špecifikovaného škodcu alebo podozrenia na jeho výskyt;

c) zabezpečí, aby každá osoba, ktorá disponuje špecifikovanými rastlinami, špecifikovanými semenami alebo špecifikovanými plodmi, ktoré môžu byť infikované špecifikovaným škodcom, bola okamžite informovaná:

   i) o výskyte alebo podozrení na výskyt špecifikovaného škodcu a

   ii) o možných rizikách spojených so špecifikovaným škodcom, ako aj o opatreniach, ktoré sa majú prijať.

Článok 5

Prieskumy výskytu špecifikovaného škodcu

1. Príslušné orgány uskutočňujú každoročné prieskumy výskytu špecifikovaného škodcu na svojom území.

2. Tieto prieskumy:

a) zahŕňajú odber vzoriek a testovanie stanovené v prílohe a

b) sú založené:

   i) na vyhodnotenom riziku zavlečenia špecifikovaného škodcu do daného členského štátu a šírenia v ňom a

   ii) na spoľahlivých vedeckých a technických princípoch, aby bolo možné zistiť výskyt špecifikovaného škodcu.

3. Členské štáty oznamujú Komisii a ostatným členským štátom každoročne do 30. apríla výsledky prieskumov vykonaných v predchádzajúcom kalendárnom roku.

Článok 6

Opatrenia v prípade potvrdeného výskytu špecifikovaného škodcu

1. Ak sa na území členského štátu úradne potvrdí výskyt špecifikovaného škodcu, príslušný orgán daného členského štátu zabezpečí, aby boli prijaté vhodné opatrenia na eradikáciu špecifikovaného škodcu v súlade s článkom 17 nariadenia (EÚ) 2016/2031.

Daný príslušný orgán prijme opatrenia stanovené v odsekoch 2 a 3 tohto článku, pokiaľ nie sú v súvislosti so špecifikovaným škodcom splnené podmienky uvedené v článku 18 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2016/2031.

Opatrenia stanovené v odsekoch 2 a 3 sa neuplatňujú na špecifikované rastliny na výsadbu tých odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné. Členské štáty oznámia Komisii a ostatným členským štátom zoznam týchto rezistentných odrôd, ktorý sa pravidelne aktualizuje.

2. Príslušný orgán bezodkladne zriadi vymedzenú oblasť takto:

a) ak sa špecifikovaný škodca vyskytuje vo výrobnej prevádzke s fyzickou ochranou, vymedzená oblasť pozostáva aspoň z tej výrobnej prevádzky, kde bol špecifikovaný škodca nájdený;

b) ak sa špecifikovaný škodca vyskytuje v iných výrobných prevádzkach, ako sú prevádzky uvedené v písmene a), vymedzená oblasť pozostáva:

   i) zo zamorenej zóny zahŕňajúcej aspoň tú výrobnú prevádzku, kde bol špecifikovaný škodca nájdený;

   ii) z nárazníkovej zóny s dĺžkou aspoň 30 m, ktorá zamorenú zónu obklopuje.

3. Príslušný orgán alebo profesionálny prevádzkovateľ pod úradným dohľadom príslušného orgánu vo vymedzenej oblasti:

a) vo výrobných prevádzkach určených na produkciu špecifikovaných rastlín na výsadbu alebo na produkciu špecifikovaných semien:

   i) okamžite odstráni a zničí všetky infikované dávky špecifikovaných rastlín na výsadbu a ich prípadné rastové médium, ako aj špecifikované semená pochádzajúce z uvedených dávok. Odstránenie a zničenie sa vykonáva tak, aby sa vylúčilo riziko šírenia špecifikovaného škodcu;

ii) uplatní osobitné hygienické opatrenia na personál, zariadenie výrobnej prevádzky, nástroje a stroje, materiály a dopravné prostriedky s cieľom zabrániť šíreniu špecifikovaného škodcu na iné dávky nachádzajúce sa vo výrobnej prevádzke a na následné plodiny špecifikovaných rastlín alebo do iných výrobných prevádzok;

iii) zničí alebo ošetrí rastové médium aspoň na konci pestovateľskej sezóny tak, aby sa vylúčilo identifikovateľné riziko šírenia špecifikovaného škodcu;

b) vo výrobných prevádzkach určených na produkciu špecifikovaných plodov:

i) odstráni a zničí všetky infikované špecifikované rastliny z výrobnej prevádzky aspoň na konci pestovateľskej sezóny. Odstránenie sa vykonáva tak, aby sa vylúčilo identifikovateľné riziko šírenia špecifikovaného škodcu;

ii) uplatní osobitné hygienické opatrenia na personál, zariadenie výrobnej prevádzky, nástroje a stroje, materiály a prostriedky na balenie a prepravu plodov s cieľom zabrániť šíreniu špecifikovaného škodcu na následné plodiny špecifikovaných rastlín alebo do iných výrobných prevádzok;

iii) zničí alebo ošetrí rastové médium aspoň na konci pestovateľskej sezóny tak, aby sa vylúčilo identifikovateľné riziko šírenia špecifikovaného škodcu.

Článok 7

Premiestňovanie špecifikovaných rastlín na výsadbu v rámci Únie

1. Špecifikované rastliny na výsadbu sa môžu premiestňovať v rámci Únie len vtedy, ak je k nim priložený rastlinný pas vydaný po tom, ako sa príslušný orgán alebo daný profesionálny prevádzkovateľ ubezpečil, že boli splnené všetky tieto podmienky:

a) špecifikované rastliny na výsadbu pochádzajú zo špecifikovaných semien, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v článkoch 8 a 10;

b) špecifikované rastliny na výsadbu boli vypestované vo výrobnej prevádzke, v ktorej sa na základe úradných kontrol vykonaných v čase vhodnom na určenie prítomnosti špecifikovaného škodcu nezistil jeho výskyt;

c) špecifikované rastliny na výsadbu, ktoré vykazujú príznaky špecifikovaného škodcu, boli podrobené odberu vzoriek a testovaniu príslušným orgánom a tieto testy preukázali prítomnosť špecifikovaného škodcu na uvedených rastlinách;

d) dávky špecifikovaných rastlín na výsadbu boli uchovávané oddelene od ostatných dávok špecifikovaných rastlín uplatňovaním primeraných hygienických opatrení.

Odber vzoriek na účely testovania podľa tohto odseku sa vykonáva tak, ako je stanovené v prílohe.

2. Podmienky stanovené v odseku 1 na vydanie rastlinného pasu sa neuplatňujú na špecifikované rastliny na výsadbu tých odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné. Členské štáty oznámia Komisii a ostatným členským štátom zoznam týchto rezistentných odrôd, ktorý sa pravidelne aktualizuje.

Článok 8

Premiestňovanie špecifikovaných semien v rámci Únie

1. Špecifikované semená sa môžu premiestňovať v rámci Únie len vtedy, ak je k nim priložený rastlinný pas vydaný po tom, ako sa príslušný orgán alebo daný profesionálny prevádzkovateľ ubezpečil, že boli splnené tieto podmienky:

a) materské rastliny špecifikovaných semien boli vypestované vo výrobnej prevádzke, v ktorej sa na základe úradných kontrol vykonaných v čase vhodnom na určenie prítomnosti špecifikovaného škodcu nezistil jeho výskyt;

b) ak dávka špecifikovaných semien pochádza z viac ako 30 materských rastlín, daná dávka špecifikovaných semien bola pred spracovaním podrobená odberu vzoriek a testovaniu na výskyt špecifikovaného škodcu príslušným orgánom, ako sa uvádza v prílohe, alebo bola podrobená odberu vzoriek a testovaniu profesionálnym prevádzkovateľom pod úradným dohľadom príslušného orgánu a na základe uvedených testov sa potvrdila neprítomnosť špecifikovaného škodcu. Príslušnému orgánu bol oznámený akýkoľvek výskyt špecifikovaného škodcu a infikované dávky špecifikovaných semien sa nesmú premiestňovať v rámci územia Únie;

c) ak dávka špecifikovaných semien pochádza najviac z 30 materských rastlín, odber vzoriek a testovanie na výskyt špecifikovaného škodcu, ako sa uvádza v prílohe, vykonal príslušný orgán alebo profesionálny prevádzkovateľ pod úradným dohľadom príslušného orgánu na špecifikovaných semenách alebo na každej materskej rastline daných špecifikovaných semien. Na základe uvedených testov sa potvrdila neprítomnosť špecifikovaného škodcu na špecifikovaných semenách alebo materských rastlinách. Príslušnému orgánu bol oznámený akýkoľvek výskyt špecifikovaného škodcu a dávky špecifikovaných semien pochádzajúce z infikovaných materských rastlín sa nesmú premiestňovať v rámci územia Únie;

d) v prípade podozrenia na výskyt špecifikovaného škodcu vykonávajú odber vzoriek a testovanie len príslušné orgány v súlade s článkom 87 ods. 3 písm. c) nariadenia (EÚ) 2016/2031;

e) pôvod všetkých dávok špecifikovaných semien je zaznamenaný a zdokumentovaný.

2. Odchylne od odseku 1 písm. a), b), c) a d) sa špecifikované semená, ktoré boli zozbierané pred 31. augustom 2023, a pred ich prvým premiestnením v rámci Únie príslušný orgán alebo profesionálny prevádzkovateľ zistil, že spĺňajú požiadavky stanovené vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2020/1191, môžu premiestňovať v rámci Únie, ak je k nim priložený rastlinný pas potvrdzujúci splnenie uvedených požiadaviek.

3. Dávky špecifikovaných semien, ktoré sa od 1. apríla 2021 prvýkrát premiestňujú v rámci Únie a ktoré boli testované pred 30. septembrom 2020 metódou enzýmového imunosorbentového stanovenia (ELISA), sa musia opäť otestovať inou testovacou metódou než ELISA, ako sa uvádza v bode 3 prílohy.

4. Odber vzoriek a testovanie sa vykonáva tak, ako je stanovené v prílohe.

5. Podmienky stanovené v odsekoch 1 a 2 na vydanie rastlinného pasu sa neuplatňujú na špecifikované semená tých odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné. Členské štáty oznámia Komisii a ostatným členským štátom zoznam týchto rezistentných odrôd, ktorý sa pravidelne aktualizuje.

Článok 9

Vstup špecifikovaných rastlín na výsadbu do Únie

1. Špecifikované rastliny na výsadbu iné ako tie, ktoré patria k odrodám, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné, pochádzajúce z tretích krajín, sa môžu dovážať do Únie len vtedy, ak je k nim priložené rastlinolekárske osvedčenie, v ktorom sa v časti „Dodatočné vyhlásenie“ uvádzajú tieto náležitosti:

a) úradné potvrdenie, že špecifikované rastliny na výsadbu pochádzajú zo semien, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v článku 10;

b) úradné potvrdenie, že špecifikované rastliny na výsadbu boli vypestované vo výrobnej prevádzke, ktorá je registrovaná a pod dohľadom národnej organizácie na ochranu rastlín v krajine pôvodu a o ktorej je na základe úradných kontrol, odberu vzoriek a testovania vykonaných v čase vhodnom na určenie prítomnosti daného škodcu známe, že je bez výskytu špecifikovaného škodcu;

c) názov registrovanej výrobnej prevádzky.

2. Špecifikované rastliny na výsadbu tých odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné, pochádzajúce z tretích krajín sa môžu dovážať do Únie len vtedy, ak je k nim priložené rastlinolekárske osvedčenie, v ktorom sa v časti „Dodatočné vyhlásenie“ potvrdzuje táto rezistencia.

Článok 10

Vstup špecifikovaných semien do Únie

1. Špecifikované semená, pochádzajúce z tretích krajín, iné ako tie, ktoré patria k odrodám, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné, sa môžu dovážať do Únie len vtedy, ak je k nim priložené rastlinolekárske osvedčenie, v ktorom sa v časti „Dodatočné vyhlásenie“ uvádzajú všetky tieto náležitosti:

a) úradné potvrdenie, že boli splnené všetky tieto podmienky:

   i) materské rastliny príslušných špecifikovaných semien boli vypestované vo výrobnej prevádzke, v ktorej sa na základe úradných kontrol vykonaných v čase vhodnom na určenie prítomnosti špecifikovaného škodcu nezistil jeho výskyt;

   ii) ak dávka špecifikovaných semien pochádza z viac ako 30 materských rastlín, daná dávka špecifikovaných semien bola pred ďalším spracovaním podrobená úradnému odberu vzoriek a testovaniu na výskyt špecifikovaného škodcu, ako sa uvádza v prílohe, a na základe uvedených testov sa potvrdila neprítomnosť špecifikovaného škodcu;

   iii) ak dávka špecifikovaných semien pochádza najviac z 30 materských rastlín, odber vzoriek a testovanie uvedené v prílohe sa vykonali na špecifikovaných semenách alebo na každej jednotlivej materskej rastline daných špecifikovaných semien. Na základe uvedených testov sa potvrdila neprítomnosť špecifikovaného škodcu na špecifikovaných semenách alebo materských rastlinách;

b) informácia zaručujúca vysledovateľnosť výrobnej prevádzky, z ktorej materské rastliny pochádzajú.

2. Špecifikované semená odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné, pochádzajúce z tretích krajín sa môžu dovážať do Únie len vtedy, ak je k nim priložené rastlinolekárske osvedčenie, v ktorom sa v časti „Dodatkové vyhlásenie“ potvrdzuje táto rezistencia.

3. Odchylne od odseku 1 písm. a) môžu špecifikované semená, ktoré boli zozbierané pred 31. augustom 2023, a pred ich vstupom do Únie sa zistilo, že spĺňajú požiadavky stanovené vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2020/1191, vstupovať na územie Únie, ak je k nim priložené rastlinolekárske osvedčenie, v ktorom sa v časti „Dodatkové vyhlásenie“ uvádza toto vyhlásenie: „Tieto semená boli zozbierané pred 31. augustom 2023 a zistilo sa, že sú v súlade s nariadením (EÚ) 2020/1191.“

Článok 11

Úradné kontroly pri vstupe na územie Únie

Príslušný orgán na hraničných kontrolných staniciach prvého príchodu do Únie alebo na kontrolnom mieste uvedenom v článku 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2123 odoberie a otestuje vzorky najmenej z 20 % zásielok špecifikovaných semien a špecifikovaných rastlín na výsadbu, ako sa stanovuje v prílohe k tomuto nariadeniu.

Pri zásielkach špecifikovaných semien a špecifikovaných rastlín na výsadbu pochádzajúcich z Izraela a Číny je uvedená miera odberu vzoriek a testovania v prípade Izraela 50 % a v prípade Číny 100 %.

Článok 12

Zmena vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1191

V článku 12 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1191 sa dátum „31. mája 2023“ nahrádza dátumom „31. augusta 2023“.

Článok 13

Nadobudnutie účinnosti a dátum začatia uplatňovania

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. septembra 2023 do 31. decembra 2024.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 25. mája 2023

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

PRÍLOHA

1. **Systémy odberu vzoriek v prípade špecifikovaných semien iných, ako sú semená odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné**

Odber vzoriek semien na testovanie sa v závislosti od dávok semien vykonáva podľa týchto systémov odberu vzoriek uvedených v príslušných tabuľkách medzinárodných noriem pre rastlinolekárske opatrenia č. 31 Metódy odberu vzoriek zo zásielok (referenčná norma ISPM č. 31):

a) v prípade dávky semien pochádzajúcich najviac z 30 materských rastlín:

— uplatnenie hypergeometrického systému odberu vzoriek, pomocou ktorého možno s 95 % spoľahlivosťou určiť mieru výskytu infikovaných rastlín vo výške 10 % alebo viac, alebo

— testovanie každej materskej rastliny v danej dávke semien;

b) v prípade dávky semien, ktorá obsahuje menej ako 3 000 semien: uplatnenie hypergeometrického systému odberu vzoriek, pomocou ktorého možno s 95 % spoľahlivosťou určiť mieru výskytu infikovaných rastlín vo výške 10 % alebo viac;

c) v prípade dávky semien, ktorá obsahuje viac ako 3 000, ale menej ako 30 000 semien: uplatnenie systému odberu vzoriek, pomocou ktorého možno s 95 % spoľahlivosťou určiť mieru výskytu infikovaných rastlín vo výške 1 % alebo viac;

d) v prípade dávky semien, ktorá obsahuje viac ako 30 000 semien: uplatnenie systému odberu vzoriek, pomocou ktorého možno s 95 % spoľahlivosťou určiť mieru výskytu infikovaných rastlín vo výške 0,1 % alebo viac.

Podvzorky musia byť v prípade metód polymerázovej reťazovej reakcie (PCR) zložené najviac z 1 000 semien.

2. **Systémy odberu vzoriek v prípade špecifikovaných rastlín iných, ako sú rastliny odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné**

a) V prípade uvedených špecifikovaných rastlín sa z každej výrobnej prevádzky a prípadne aj z každého kultivaru odoberie aspoň jedna vzorka najviac 200 mladých listov z vrcholu rastliny alebo kališných lístkov z plodov.

b) V prípade rastlín s príznakmi sa odber vzoriek na testovanie vykonáva najmenej na troch listoch s príznakmi.

c) V prípade testovania materských rastlín sa podľa potreby vykoná odber mladých listov z vrcholu rastliny alebo kališných lístkov z plodov.

3. **Testovacie metódy na detekciu a identifikáciu špecifikovaného škodcu na semenách iných, ako sú semená odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné**

Na detekciu špecifikovaného škodcu na špecifikovaných semenách sa použije jedna z týchto testovacích metód:

— RT-PCR v reálnom čase s použitím primerov a sond opísaných v protokole ISF (2020) ([1]),

— RT-PCR v reálnom čase s použitím primerov a sond Menzel a Winter (2021) ([2]),

— RT-PCR v reálnom čase s použitím primerov a sond Bernabé-Orts a kol. (2021) ([3]).

V prípade pozitívneho výsledku detekčného testu sa na účel potvrdenia identifikácie vykoná testovanie inou metódou, ktorá je odlišná od metódy použitej na detekciu, a to pomocou jednej z metód RT-PCR v reálnom čase s použitím tej istej vzorky. V prípade nesúladu medzi výsledkami detekcie a identifikácie získanými v prípade obalených semien sa vonkajší obal semien podľa potreby odstráni a semená sa otestujú znovu.

([1]) ISF (2020) *Detection of Infectious Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV) in Tomato and Pepper Seed* [Detekcia infekčného tobomavírusu napádajúceho rajčiaky (ToBRFV) v semenách rajčiaka a papriky], https://worldseed.org/our-work/seed-health/ishi-methods/, vydanie 1.5, nahraté 29. 3. 2023.

([2]) Menzel, W. & Winter, S. (2021). *Identification of novel and known tobamoviruses in tomato and other solanaceous crops using a new pair of generic primers and development of a specific RT- qPCR for ToBRFV* (Identifikácia nových a známych tobomavírusov v rajčiakoch a iných ľuľkovitých plodinách pomocou nového páru generických primerov a vývoj špecifickej RT-qPCR pre ToBRFV). *Acta Horticulturae* 1316, s. 143 – 148.

([3]) Bernabé-Orts, J.M., Torre, C., Méndez-López, E., Hernando, Y., Aranda, M.A. (2021) *New Resources for the Specific and Sensitive Detection of the Emerging Tomato Brown Rugose Fruit Virus* (Nové zdroje pre špecifickú a citlivú detekciu nového tobomavírusu napádajúceho rajčiaky). *Viruses* 13, 1680.

4. **Testovacie metódy na detekciu a identifikáciu špecifikovaného škodcu na špecifikovaných rastlinách iných, ako sú rastliny odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné, a na špecifikovaných plodoch**

Na detekciu špecifikovaného škodcu na špecifikovaných rastlinách iných, ako sú rastliny odrôd, ktoré sú známe tým, že sú voči špecifikovanému škodcovi rezistentné, a na špecifikovaných plodoch sa použije jedna z týchto testovacích metód:

— ELISA, len v prípade materiálu vykazujúceho príznaky,

— konvenčná RT-PCR s použitím primerov Alkowni a kol. (2019) ([4]),

— konvenčná RT-PCR s použitím primerov Rodríguez-Mendoza a kol. (2019) ([5]),

— RT-PCR v reálnom čase s použitím primerov a sond opísaných v protokole ISF (2020) ([6]),

— RT-PCR v reálnom čase s použitím primerov a sond Menzel a Winter (2021) ([7]),

— RT-PCR v reálnom čase s použitím primerov a sond Bernabé-Orts a kol. (2021) ([8]).

V prípade pozitívneho výsledku detekčného testu sa na účel potvrdenia identifikácie vykoná testovanie inou metódou, ktorá je odlišná od metódy použitej na detekciu, a to pomocou jednej z uvedených metód RT-PCR s použitím tej istej vzorky.

([4]) Alkowni, R, Alabdallah, O., Fadda, Z. (2019) *Molecular identification of tomato brown rugose fruit virus in tomato in Palestine* (Molekulárna identifikácia tobomavírusu napádajúceho rajčiaky na rajčiakoch v Palestíne). *Journal of Plant Pathology* 101(3), 719 – 723.

([5]) Rodríguez-Mendoza, J., Garcia-Avila, C.J., López-Buenfil, J.A., Araujo- Ruiz, K., Quezada, A., Cambrón-Crisantos, J.M., Ochoa-Martínez, D.L. (2019) *Identification of Tomato brown rugose fruit virus by RT-PCR from a coding region or replicase* (Identifikácia tobomarívusu napádajúceho rajčiaky metódou RT-PCR zo sekvencie alebo replikátu). *Mexican Journal of Phytopathology* 37(2), 346 – 356.

([6]) ISF (2020) *Detection of Infectious Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV) in Tomato and Pepper Seed* [Detekcia infekčného tobomavírusu napádajúceho rajčiaky (ToBRFV) v semenách rajčiaka a papriky], https://worldseed.org/our-work/seed-health/ishi-methods/, vydanie 1.5, nahraté 29. 3. 2023.

([7]) Menzel, W. & Winter, S. (2021). *Identification of novel and known tobamoviruses in tomato and other solanaceous crops using a new pair of generic primers and development of a specific RT- qPCR for ToBRFV* (Identifikácia nových a známych tobomavírusov v rajčiakoch a iných ľuľkovitých plodinách pomocou nového páru generických primerov a vývoj špecifickej RT-qPCR pre ToBRFV). *Acta Horticulturae* 1316, s. 143 – 148.

([8]) Bernabé-Orts, J.M., Torre, C., Méndez-López, E., Hernando, Y., Aranda, M.A. (2021) *New Resources for the Specific and Sensitive Detection of the Emerging Tomato Brown Rugose Fruit Virus* (Nové zdroje pre špecifickú a citlivú detekciu nového tobomavírusu napádajúceho rajčiaky). *Viruses* 13, 1680.